

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ ЛіСПГ
проф. Роман ВАСИЛИШИН
2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри лісівництва
протокол №22 від 28.05.2024 р.
Завідувач кафедри, доц.
 Наталія ПУЗРІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Лісове господарство»
Гарант ОП
 доц. Олександр БАЛА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛІСОВА ЕКОЛОГІЯ ТА ТИПОЛОГІЯ

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробники: канд. с.-г. наук, доц. Токарева О. В.,

канд. с.-г. наук, доц. Лакида М. О.

Київ-2024

Опис навчальної дисципліни «Лісова екологія та типологія»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	205 «Лісове господарство»	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2024–2025	2024–2025
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	20 год.	12 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	80 год.	96 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. **Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

Мета. Місце і роль дисципліни впливають з необхідності всесторонньо використання лісової екології та типології в практиці лісового господарства та наукових дослідженнях. Мета курсу полягає у поглибленому вивченні майбутніми магістрами лісової екології.

Завдання. Конкретні задачі дисципліни полягають в опануванні законів розвитку лісових насаджень, взаємовпливу лісу і факторів середовища, відношення окремих деревних порід і їх угруповань до екологічних факторів, а також впливу на навколишнє середовище, щоб покращувати екологічну ситуацію як в самому лісі, так і за його межами. Глибоке розуміння природи і життя лісу неможливе без вивчення екології лісу. Важливо знати витоки лісової типології, її розвиток в Україні та інших країнах, застосування практикою лісового господарства в сучасний період.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальна компетентність (ЗК): Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 2);

спеціальні (фахові) компетентності (СК): Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства (СК 2); здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів (СК 3).

Програмні результати навчання (ПРН):

приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень (РН 3); оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання (РН 6).

2. **Програма та структура навчальної дисципліни для:**

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Лісова екологія													
Тема 1. Лісова екологія та її основні поняття	1	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Тема 2. Основи екологічної класифікації рослин та структура біоценозів	2	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Тема 3. Лісова екосистема	3	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Тема 4. Біологічна продуктивність і динаміка лісових екосистем	4	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Тема 5. Ліс і сонячна енергія	5	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Тема 6. Клімат, волога, ґрунт, звук і ліс	6	13	2	2	-		9	12	1	1	-		10
Разом за змістовим модулем 1	78		12	12			54	72	6	6	-		60
Змістовий модуль 2. Лісова типологія													
Тема 7. Лісова екологія та напрями її розвитку	7,8	15	3	3	-		9	16	2	2	-	-	12
Тема 8. Лісівничо-екологічна типологія лісів	9,10	15	3	3	-		9	16	2	2	-	-	12
Тема 9. Сучасний розвиток типології лісів	11	12	2	2	-		8	16	2	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	42		8	8			26	48	6	6			36
Усього годин	120		20	20			80	120	12	12			96

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота № 1. Тема: Екологія лісу соснових деревостанів.	2
2	Практична робота № 2. Тема: Екологія лісу ялинових деревостанів.	2
3	Практична робота № 3. Тема: Екологія лісу березових деревостанів.	2
4	Практична робота № 4. Екологія лісу дубових деревостанів.	2
5	Практична робота № 5. Тема: Екологія лісу букових деревостанів.	2
6	Практична робота № 6. Екологія лісу мішаних (хвойно-листяних) деревостанів.	2
8	Практична робота № 7. Біоекологічна та лісівницька характеристика типів лісу у свіжих гігротопах залежно від трофотопу.	3
9	Практична робота № 8. Біоекологічна та лісівницька характеристика типів лісу у вологих та сирих гігротопах залежно від трофотопу.	3
10	Практична робота № 9. Біоекологічна та лісівницька характеристика типів лісу у мокрих гігротопах залежно від трофотопу.	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота № 1. Значення праць Е. Геккеля в розвитку екології.	9
2	Самостійна робота № 2. Значення праць Спура та Барнеса в розвитку лісової екології.	9
7	Самостійна робота № 3. Значення праць Юджина Одума в розвитку екосистемної екології.	9
8	Самостійна робота № 4. Значення праць Д. Д. Лавриненка в розвитку лісової екології.	9
9	Самостійна робота № 5. Значення праць В. Н. Сукачева в розвитку лісової біогеоценології.	9
10	Самостійна робота № 6. Значення праць О. С. Мігунової в розвитку лісової типології.	9
11	Самостійна робота № 7. Значення праць Є. В. Алексеева в розвитку лісової типології.	9
12	Самостійна робота № 8. Значення праць П. С. Погребняка в розвитку лісової типології.	9
13	Самостійна робота №9. Значення праць А. А. Крюденера в розвитку лісової типології.	8

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=890>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;

- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Свириденко В. Є. Лісівництво. Цикл лекцій. Навчальний посібник. Київ : Арістей, 2007. 391 с.
2. Свириденко В. Є. Лісова екологія та типологія. Курс лекцій для студентів спеціальності 8.130401 „Лісове господарство” освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр”. Київ : НАУ, 2004. 80 с.
3. Лісовий кодекс України. Київ : Парламентське видавництво. 2006. 56 с. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3852-12> (дата звернення 12.05.2024).
4. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів : постанова Кабінету Міністрів України: станом на 12 травня 2007 р. № 724. (Редакція станом на 27 грудня 2011 р.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п> (дата звернення 12.05.2024).
5. Про затвердження Правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2008 р. № 929. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF> (дата звернення 12.05.2022).
6. Про затвердження Правил рубок головного користування : наказ Держкомлісгоспу України від 23 грудня 2009 р. № 364. URL : <http://www.lesovod.org.ua/node/5619> (дата звернення 12.05.2024).
7. Про затвердження Санітарних правил в лісах України : постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. № 756. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF> (дата звернення 12.05.2024).